

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Teze bakalářské práce

**Statistická analýza užívání drog
v České republice**

Markéta Špírová

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Bakalářská práce analyzuje drogovou situaci v České republice za posledních 12 let. V práci jsou popsány zneužívané druhy drog, prevalence užívání drog, drogová kriminalita a v neposlední řadě národní strategie a cíle protidrogové politiky, které mají za cíl chránit společnost před všemi negativními dopady a vlivy drog. Práce je zaměřena na spáchané drogové trestné činy v letech 2002 – 2013. V každém roce je zkoumán počet drogových trestných činů, skutková podstata, podle které byl drogový trestný čin spáchán a pod vlivem jakých návykových látek. Hodnoty v jednotlivých letech jsou vzájemně porovnány a na základě nich jsou provedeny odhady a vývoj budoucích 5 let. Výsledky jsou hodnoceny vzhledem k cílům a strategiím protidrogové politiky a jsou navržena opatření pro snižování drogové kriminality.

Klíčová slova: Drogy, drogová závislost, abúzus, prevence, represe, narkomanie, trestný čin, drogová kriminalita, statistická analýza, časové řady

Cíl práce

Bakalářská práce se zabývá užíváním drog a drogovou trestnou činností v České republice. Cílem práce je provést analýzu drogově trestných činů v období 2002 – 2013. Na základě časových řad provést porovnání s celkovými zjištěnými trestnými činy a zjistit množství a podíl drogových trestných činů podle skutkových podstat a podle jednotlivých druhů drog v jednotlivých letech. Součástí řešení je predikce vývoje celkových trestných a drogově trestných činů budoucích pěti let, tedy období 2014 – 2018. Podle výsledků provedených statistických analýz zhodnotit situaci všech drogových trestných činů a navrhnout protidrogová opatření a dát doporučení na snížení drogové kriminality v České republice.

Metodika práce

Data v bakalářské práci sloužila pro vypočítání statistických analýz a odhadů. Byla získána z Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislost, které vydává Výroční zprávy o stavu ve věcech drog v České republice. Tyto výroční zprávy jsou dostupné na webové stránce drogy-info.cz. K výpočtům byl použit MS Excel, kde byly tvořeny tabulky a grafy a program Statistica, ve kterém byly vypočítány trendové funkce, index korelace a determinace.

Praktická část

V praktické části je analyzována celková trestná činnost (TČ), podíl drogové trestné činnosti (DTČ), drogová trestná činnost podle skutkové podstaty a počet zadržených podle jednotlivých druhů drog.

Lze tedy konstatovat, že celková trestná činnost pro období 2002 - 2013 v České republice v roce 2013 vzhledem k předchozímu roku z 304 528 TČ stoupla na 325 366 TČ. Nárůst ovšem nepřevrší nejvyšší hodnotu 372 341 TČ v roce 2012, ani vypočítaný bodový a intervalový odhad budoucích pěti let nepředpokládá větší nárůst než je hodnota v roce 2012. TČ by měla spíše klesat naopak hůře na tom je drogová trestná činnost, jejíž podíl se na TČ bude zvyšovat. V roce 2013 byl počet DTČ nejvyšší ze všech sledovaných let a to 5 117.

DTČ podle skutkové podstaty šíření toxikomanie se v roce 2013 zvýšil na počet 93. Zvýšení ovlivnila celorepubliková policejní akce zaměřená na growshopy, které šířili toxikomanií. U DTČ držení pro vlastní potřebu došlo v roce 2013 k nárůstu na množství 689 činů oproti předchozím 433. To je ovlivněno novou legislativou a stanovením hodnot, co je „větší než malé množství“. Přísnější hranice byla stanovena nejen u pervitinu a opiátů, ale i u heroinu a kokainu a jiných látek, u kterých hranice nebyla příliš vysoká. V případě DTČ pěstování pro vlastní potřebu je nový zákoník, který stanovuje limity k pěstování, k pěstitelům benevolentnější, aby snížil objem komerčního černého trhu. I v tomto případě dochází k nárůstu DTČ, přestože došlo ke zmírnění limitů. Vůbec největší podíl na DTČ má výroba, pašování a prodej. V roce 2013 dosahuje výše 3 947 DTČ, v roce 2012 to bylo 3 261. Podle odhadů by se trend měl v následujících letech nadále zvyšovat. Vliv na tento trend bude mít intenzivnější policejní spolupráce mezi zeměmi, ze kterých se do České republiky dováží léky na výrobu pervitinu a zeměmi do kterých je pervitin vyvážen.

Nejvíce zadržených osob je za DTČ spojenou s pervitinem a konopnými látkami. Je to tím, že pervitin je v České republice nejrozšířenější drogou. Lze ho totiž vyrobit z běžně dostupných léků. Konopné látky jsou rozšířeny hlavně mezi mladými, to je způsobeno snadnou dostupností a také tím, že mnozí neznalí jedinci podceňují její škodlivost.

Protidrogová politika má stanovené strategie a cíle od snižování dostupnosti, nabídky a poptávky až po prevenci či léčbu. Nárůst DTČ či zadržených osob může být ovlivněn, právě protidrogovou politikou a zákony, ale hlavně dobrou prací policie, která dělá různé akce a razie na odhalování drogových zločinců. Aby DTČ klesla je důležitá prevence u mladých lidí. Rodiče a školy by měly děti a mladiství informovat a varovat pomocí různých programů, jaké následky nelegální, ale hlavně i právě legální drogy mají.

- [1] ESCOHOTADO, Antonio a Luděk JANDA. *Stručné dějiny drog*. Vyd. 1. Praha: Volvox Globator, 2003, 173 s. Labyrint (Volvox Globator), sv. 5. ISBN 80-720-7512-8.
- [2] GÖHLERT, Fr a Frank KÜHN. *Od návyku k závislosti: toxikomanie, drogy: účinky a terapie*. Vyd. 1. Praha: Ikar, 2001, 143 s. Z pohledu lékaře. ISBN 80-720-2950-9.
- [3] HEJDA, Jan. *Kriminologické, trestně právní a kriminalistické aspekty drogového problému v ČR a jeho řešení*. Vyd. 1. Jindřichův Hradec: RAIN reklamní agentura, 2000, 148 s. ISBN 80-245-0080-9.
- [4] HINDLS, Richard, Stanislava HRONOVÁ a Jan SEGER. *Statistika pro ekonomy*. 5. vyd. Praha: Professional Publishing, c2004, 415 s. ISBN 80-864-1959-2.
- [5] KALINA, Kamil. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, 343 s. ISBN 80-867-3405-6.
- [6] NOŽINA, Miroslav. *Svět drog v Čechách*. 1. vyd. Praha: KLP-Koniasch Latin Press, 1997, 347 s., obr. ISBN 80-859-1736-X.
- [7] SANANIM, Kolektiv autorů sdružení. *Drogy: otázky a odpovědi : [příručka pro rodinné příslušníky a pomáhající profese]*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007. ISBN 80-736-7223-5.
- [8] SVATOŠOVÁ, Libuše a Bohumil KÁBA. *Statistické metody II*. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2008, 107 s. ISBN 978-80-213-1736-9.
- [9] *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce*. ISBN 978-80-7440-109-1.